

01.11.2023

התנועה למשילות ודמוקרטיה

נייר עמדה – לועדת החוקה חוק ומשפט

הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון מס' 9 והוראת שעה) (צריכת

פרסומי טרור) התשפ"ד-2023

התנועה למשילות ודמוקרטיה הינה תנועה א-פוליטית הפועלת למען חיזוק המשילות והדמוקרטיה ומתן כלים ואפשרויות לנבחרי הציבור לקדם את המדיניות בשמה נבחרו, באופן המשקף את רצון בוחריהם: העם במדינת ישראל.

א. רקע

מתקפת הטבח הרצחנית על בניו ובנותיו, זקניו, טפיו ועולליו של עם ישראל במדינת ישראל בשבת השחורה (7.10.23) תובעת ממדינת ישראל החפצת חיים שינוי פרדיגמתי עמוק ואף ייחודי בכל שדרות הקיום כמדינה בארץ הזו.

בזירת המחוקק, ממנו נגזר החוק ומתוכו המשפט, נדרשת חקיקה שתשיש את שינוי הפרדיגמתי החיוני ותקנה כלים משפטיים ממשיים למערכת אכיפת החוק במלחמתה של מדינת ישראל כולה מול האויב הרצחני הבא עליה להשמדה.

הייחודיות המגולמת במאבק בטרור הרצחני נעוצה בעובדה שמעשה טרור נובע בבסיסו מאידאולוגיה ולכן יש לשאוף לגדוע את האידאולוגיה בעודה באיבה, תוך צמצום חשיפתה למעגלים רחבים ולהרתיע מלתמוך או להזדהות עימה או ללכת בדרכיה.

בנייר עמדה זה נבקש לעמוד על ביטוי של השינוי הפרדיגמתי אשר לצריכת פרסומי טרור במדינת ישראל כפי שלעמדתנו מיוצג בהצעת החוק דכאן וכפי שיפורט כדלקמן:

ב. הצעת החוק

1. מטרת הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון מס' 9 והוראת שעה) (צריכת פרסומי טרור) התשפ"ד-2023 (להלן: "החוק") המוצהרת נועדה למנוע תהליך שסופו - ביצוע מעשי טרור של קבוצות ויחידים בשל צריכה שיטתית ואינטנסיבית של תכנים המשבחים, מעודדים, ואוהדים מעשה טרור או הקוראים קריאה ישירה לביצוע טרור או מתעדים ביצוע מעשה טרור (להלן: "תוכן" או "תכנים").
2. איסור על צריכת תוכן שיש בו כדי להוות אינדוקטרינציה ו/או קטליזטור לביצוע מעשי טרור משמעו הצלחת חיי אדם והגנה על שלום ובטחון הציבור. זאת בייחוד תקופה בה מצויה מדינת

ישראל בעיצומה של מערכת קיומית, אשר הניסיון מלמד, כי עשויה להתרגש בעת ובעונה אחת מחוץ ומבית, ע"י יחידים וקבוצות כאחד.

3. החשש משלהוב שיוביל לחיקוי מעשה טרור ולמרחץ דמים כתוצאה מצריכה שיטתית של תכנים המעודדים, אוהדים ומשבחים רצח יהודים, אף ללא ביטוי חיצוני (אשר מניעתו ואכיפתו מוסדרים בעבירות ההסתה לטרור) מצדיק בשעה חריגה ונוראה זו הן את התכלית המניעתית והן את התכלית ההרתעתית בחוק, חרף החדירה לד' אמותיו של אדם.

4. כאן המקום לציין כי **סעיף 214(ב3) לחוק העונשין התשל"ז-1977** (להלן: **"חוק העונשין"**) קובע כי: **"המחזיק ברשותו פרסום תועבה ובו דמותו של קטין או הצורך פרסום כאמור אף בלי להחזיק בו, דינו – מאסר שנה"**;

5. הס' דנן, קובע סנקציה בגין פעילות אשר אדם מבצע עם עצמו, ומוגדרת כעבירת התנהגות, אף אם נעשית בדלת אמותיו של אדם. כאמור, עצם **צריכתו או החזקתו** של פרסום תועבה מהווה עבירת התנהגות כהגדרתה בחוק. נראה אפוא, כי אין בחוק המוצע כדי לברוא יש מאין וכי קיים זה מכבר איסור "צריכה" ומורשעים נכלאים בגינו כעניין שבשגרה (ראו והשוו - הנחיית פרקליט המדינה¹).

6. חוק העונשין אף מסדיר את בדומה לחוק המוצע את סוגיית הרף הנדרש בכדי לבסס את יסודות העבירה: **"מחזיק" או "צורך" – למעט המחזיק או הצורך באקראי ובתום לב**". באותו אופן, מגדיר החוק את העבירה כמי ש"**צורך באופן שיטתי ומתמשך**" את פרסומי ארגוני טרור המוגדרים בתוספת השנייה לתיקון לחוק.

7. כשם שאין ציפייה להעמדה לדין שרירותית של צרכני תוכן תועבה כהגדרתם בחוק העונשין ועל הסייגים המנויים בו, כך גם בחוק דנן - **"לא יראו צריכה של פרסומים כאמור בפסקת משנה (2) שנעשתה באקראי, בתום לב או למטרה כשרה, ובכלל זה לצורכי העמדת מידע לציבור, מניעת עבירת טרור או לצורכי מחקר, כצריכה אסורה לפי סעיף קטן זה"** - יש לשלול ציפייה שכזו. קנה המידה הינו מאוזן, מידתי וסביר ביחס לנסיבות הנוכחיות.

8. בהקשר זה חשוב לציין כי הפסיקה הכירה בכך כי אף חומר מוצפן על מחשבו של נאשם אשר המשטרה ובית המשפט כאחד לא הצליחו לעיין בו, הוגדר כראיה כשרה להוכחת עבירת החזקת חומר תועבה, והנאשם הורשע על סמך נתונים אשר בית המשפט כלל לא צפה בהם, בגין כך שהשמות המרומזים בהם מצביעים על קשר לביצוע עבירות בתחום הפדופיליה.

9. כך פסק בית המשפט בעניין **לוריא**:

¹ הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.22 - פרסום, החזקה וצריכה של חומר תועבה ובו דמותו של קטין

"אכן, הרשעה בעבירות אחזקת חומר אסור, ללא שעיני בית המשפט נחשפו לחומר האסור אינה ברורה מאליה. עם זאת, אין המדובר בהתפתחות חסרת תקדים. בתי המשפט כבר הרשיעו בעבר נאשמים בעבירות סמים גם אם לא נתפס ברשותם סם (ע"פ 3974/92 אזולאי נ' מ"י, פ"ד מז (2) 565 (23.5.1993), וכאמור בעבירות רצח ללא גופה, והכל על בסיס ראיות נסיבתיות. הכרעת דין זו אינה אלא יישום ההלכות שנקבעו באותם מקרים אל עולמות המחשב והאינטרנט המודרניים, והולכת היא עקב בצד אגודל אחר התקדימים שנקבעו. בהיבט זה - אין כל חדש תחת השמש" (פסקה 54 לת"פ (ראשון לציון) 42667-02-15 מדינת ישראל נ' יורי לוריא (נבו : 15.1.2017)).

להשלמת התמונה יצוין כי על סמך חומר מוצפן זה, אשר בית המשפט והמשטרה כאחד לא הצליחו לצפות בו, הורשע הנאשם ב – 69 החזקת פרסומי תועבה.

10. הדברים הקבועים בסעיף 214(ב3) לחוק העונשין כמו בעניין לוריא והפסיקה שהלכה בעקבותיו, מבהירים כי ניתן להגביל אף באופן קבוע את צריכת תכני טרור.

11. נחיצותו של החוק בעת הנוכחית גוברת עוד יותר עת מצויה ישראל אל מול לוחמה פסיכולוגית אשר מהווה שימוש מתוכנן בתעמולה שמטרתה להשפיע על הדעות וההתנהגות של קבוצות ויחידים כאמצעי להשגת מטרת השמדת ישראל. לדאבון הלב לוחמה זו עשויה לכלול מחזות מחרידים מאחינו ואחיותינו ילדים, תינוקות וזקנים החטופים והנתונים בשביה אצל מרצחי חמאס בעזה.

12. יוזכר כי בג"ץ הנכבד דחה את העמדה לפיה אין לבצע חקיקה המצמצמת זכויות אדם וזאת בנוגע להוראת שעה – בבקשה לאיחוד משפחות.

13. בג"ץ הנכבד הזכיר אף את הפסיקה שבאה בעקבות התקפות טרור מרחבי העולם :

"בשנים האחרונות הטרור לא היה עוד נחלתה הבלעדית או הכמעט-בלעדית של ישראל. תחילת המאה הנוכחית התאפיינה במתקפת טרור רבת עוצמה במוקדים שונים בעולם. לעיתים הכה הטרור בארצות הדמוקרטיות ללא הכנה מוקדמת. ארועי ה-11 בספטמבר בארצות-הברית לא במהרה ישכחו מלב. מדינות רבות נערכו מחדש, התאימו עצמן למציאות החדשה שנכפתה עליהן, ובמסגרת זו נעשו גם שינויים בחקיקה. נזכיר, מבלי למצות, כמה דוגמאות מרחבי העולם: בארצות-הברית - of The Patriot Act 2001, ובשמו המלא: Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required To Intercept and Obstruct Terrorism (USA PATRIOT) Act of 2001; בבריטניה - The Anti-terrorism, Crime and Security Act 2001

באוסטרליה - The Security Legislation Amendment (Terrorism) Act 2002; ובקנדה - The Anti-Terrorism Act 2001 (פסקה 1 לפסק דינה של השופטת נאור המנוחה ב בג"ץ 7052-03 **עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים**, פ"ד סא(2) 202 (נבו: 14.5.2006)).

14. בג"ץ הנכבד הבהיר לארגונים שעתרו נגד החוק, ברחל בתך הקטנה, כי "זכויות אדם אינן מרשם להתאבדות לאומית" (שם, פסקה 10 לפסק דינו של השופט גרוניס).

15. ניסיון לשוות לחוק - צמצום של חופש ביטוי או "אפקט מצנן של חופש הביטוי", אינו ממין העניין שכן חרף העובדה שקולמוסים רבים נשתברו אודות המתח המובנה בין חופש הביטוי לשמירה על שלום הציבור ע"י מבחן הוודאות הקרובה, אין עסקינן לעמדתנו כלל בסוגיית חופש ביטוי. שכן חופש ביטוי נועד לאפשר לפרטים או קבוצות בחברה לבטא קולות צורמים, חריגים ואף מקוממים, אך כלל אינו חל במצב בו נדרשת מניעת אינדוקטרינציה, שלחוב וחשיפה להאדרת האויב לשם הצלחת חיי אדם בעת מלחמה.

16. יוזכר כי פרסומי החמאס המפורסמים בימים אלו כוללים קריאות לאונס, שימוש בתמונות של קטינים, חסרי ישע וזקנים, ויוצרים מציאות חדשה – צריכת פרסום תועבה לצרכי קידום טרור ומטרותיו הרצחניות. מציאות זו והשלכותיה המזוויעות מבקשת הצעת החוק למנוע.

17. לסיכום – בצוק העיתים, הצעת חוק זו מחייבת המציאות, כחלק מחובתה של מדינת ישראל ונבחריה לפעול בכל שלאל ידם לשמירה על בטחון והגנת אזרחי ישראל, כבודם וזכרם של הנרצחים והחטופים תוך יצירת הרתעה ברורה בשער בת רבים: לעולם לא עוד.

עו"ד יסכה בינה
התנועה למשילות ודמוקרטיה

